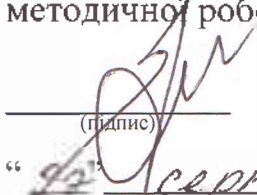

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та
методичної роботи

_____ (підпис) Олег НАЗАРОВ
“ 22 ” серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в
особливих умовах»**

циклу професійної (вибіркової) підготовки
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо-науковою програмою «Екстремальна та кризова психологія»

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми «Екстремальна та кризова психологія».

Розробник:

начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах, доктор біологічних наук, професор Перелигіна Л.А.

Робочу програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах

Протокол від «18» червня 2020 року № 11

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

(підпис)

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

«18» червня 2020 року

Схвалено вченою радою соціально-психологічного факультету

Протокол від «26» серпня 2020 року № 12

Голова вченої ради соціально-психологічного факультету

(підпис)

Андрій КУФЛІЄВСЬКИЙ

«26» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3.0	Галузь знань <u>0.5 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u> (шифр і назва)		
Модулів 2	Спеціальність «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 44 самостійної роботи 46	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
46 год.	76 год.		
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 44/46;

для заочної форми навчання - 14/76.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» є формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, на етапах своїх досліджень, а також здобуття базових знань з методології, методики та організації наукової діяльності для забезпечення їхньої професійної підготовки у якості науковців.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» є

- сприяти кращій підготовленості здобувачів вищої школи теоретичної підготовці з питань сутності понять і категорій методології наукових досліджень;

- ознайомити з організацією процесу наукового дослідження;
- сформулювати теоретичне і практичне підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень;
- уміння застосувати теоретичні та емпіричні методи дослідження;
- ознайомити з основними формами звітів із наукової роботи- методикою підготовки повідомлень, доповідей, виступів, специфікою написання статей;

Після вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- осмислення категоріального апарату наукових досліджень;
- критичне осмислення принципів, методів і понять наукових досліджень;
- осмислення парадигми методології науки;
- спеціалізовані концептуальні знання щодо структури наукового дослідження;
- критичне осмислення видів та форм науково-дослідної роботи;
- осмислення вимог та структури публікації наукових результатів;
- спеціалізовані концептуальні знання щодо оформлення результатів наукових досліджень;

уміння:

- розуміти значення методологічної підготовки для професійної діяльності вченого;
- знати характеристики основних методів наукового пізнання (індукція, дедукція абдукція) та методологічних моделей (гіпотетико-дедуктивна та емпірична індуктивна) ;
- вміти застосовувати загальнометодологічні принципи у науковій діяльності;
- засвоїти основні критерії оцінки наукового знання і вимоги до організації дослідницької діяльності.
- збирати та обробляти інформацію, необхідну для проведення наукових досліджень;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійних дослідженнях;
- проводити дослідницьку діяльність;
- науково обґрунтовувати та структурувати отримані наукові положення

комунікацію: вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;

автономію та відповідальність: демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

1.4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК 1. Здатність до освоєння і системного аналізу через матеріалістичне сприйняття і критичне осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.

ЗК 2. Здатність до наукової діяльності та спілкування в різномовному науковому середовищі.

ЗК 4. Здатність планувати та вирішувати задачі власного особистісного та професійного розвитку, здійснювати самоосвіту, самоорганізацію, самовиховання.

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики у галузі психології.

СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 6. Здатність розробляти нові методи дослідження та використовувати їх у самостійній науково-дослідницькій діяльності у галузі психології.

СК 8. Здатність проводити емпіричні дослідження функціональних станів, особливостей психіки, операційно-сислової структури професійного досвіду співробітників ризиконебезпечних професій.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1. Наука та наукові дослідження.

Предмет і сутність науки. Етапи становлення і розвитку науки. Основні закономірності розвитку науки. Класифікація наук. Загальні поняття про наукову діяльність. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Наукові ступені і вчені звання. Наукометричні бази. Наукові медалі і премії.

Тема 1.2. Основні принципи науки та наукового пізнання.

Основні наукові поняття. Класифікація принципів науки і наукового пізнання. Принципи "здорового глузду". Діалектичні принципи пізнання.

Тема 1.3. Наукове дослідження та методика його виконання в межах психології діяльності в особливих умовах.

Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні. Об'єкт і предмет наукового пізнання. Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи. Характеристика методів наукового пізнання. Емпіричне пізнання: поняття, роль і завдання. Теоретичне пізнання: поняття, роль і завдання. Загальнологічні методи досліджень.

Тема 1.4. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності.

Специфіка наукового і повсякденного пізнання. Проблематика наукових досліджень. Науково-дослідна діяльність здобувачів. Вибір теми та реалізація наукового дослідження. Оцінка ефективності наукового дослідження.

Тема 1.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.

Тема 2.1. Методика теоретичних і експериментальних досліджень.

Загальні відомості про теоретичні дослідження. Експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту. Обробка експериментальних даних. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту. Вимоги щодо проведення статистичних спостережень.

Тема 2.2. Моделювання в наукових дослідженнях.

Загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання. Основні постулати моделювання. Співвідношення між моделлю та системою. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.

Тема 2.3. Організація науково-дослідної роботи здобувачів.

Загальні відомості про науково-дослідну роботу здобувачів. Організація підготовки кваліфікаційної роботи. Етапи процесу наукового дослідження та підготовка оформлення кваліфікаційної роботи.

Тема 2.4.-2.5 Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.

Складання звітів про науково-дослідні роботи і публікація їх результатів.
Складання і подання заявки на винахід. Впровадження завершених науково-дослідних робіт.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.1. Наука та наукові дослідження	9	2	2	-	-	5	10	2	-	-	-	8
Тема 1.2. Основні принципи науки та наукового пізнання	9	2	2			5	8		-			8
Тема 1.3. Наукове дослідження та методика його виконання в межах психології діяльності в особливих умовах	9	2	2			5	10	2	-			8
Тема 1.4. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності	9	2	2			5	10		2			8
Тема 1.5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	12	2	4			6	10	2				8
Разом за змістовим модулем 1	48	10	12	-	-	26	48	6	2	-	-	40
Модуль 2												
Змістовий модуль 2												
Тема 2.1. Методика теоретичних і експериментальних досліджень	9	2	2	-	-	5	10	2	-	-	-	8
Тема 2.2. Моделювання в	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8

наукових дослідженнях												
Тема 2.3. Організація науково-дослідної роботи здобувачів	11	2	4	-	-	5	10	2	-	-	-	8
Тема 2.4.-2.5. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії	13	4	4			5	14	-	2			12
Разом за змістовим модулем 2	42	10	12	-	-	20	42	4	2	-	-	36
Усього годин	42	10	12	-	-	20	42	4	2	-	-	36
Усього годин за дисципліну	90	20	24	-	-	46	90	10	4	-	-	76

5. Теми семінарських занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
3		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Наука та наукові дослідження	2
2	Тема 1.2. Основні принципи науки та наукового пізнання	2
3	Тема 1.3. Наукове дослідження та методика його виконання в межах психології діяльності в особливих умовах	2
4	Тема 1.4. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності	2
5-6	Тема 1.5.-1.6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
7	Тема 2.1. Методика теоретичних і експериментальних досліджень	2
8	Тема 2.2. Моделювання в наукових дослідженнях	2
9	Тема 2.3.-2.4. Організація науково-дослідної роботи здобувачів	4
10-11	Тема 2.5.-2.6. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії	4
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-
2	-	-
...	-	-
	Разом	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Наука та наукові дослідження	5
2	Тема 1.2. Основні принципи науки та наукового пізнання	5
3	Тема 1.3. Наукове дослідження та методика його виконання в межах психології діяльності в особливих умовах	5
4	Тема 1.4. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності	5
5	Тема 1.5. -1.6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	6
6	Тема 2.1. Методика теоретичних і експериментальних досліджень	5
7	Тема 2.2. Моделювання в наукових дослідженнях	5
8	Тема 2.3.-2.4. Організація науково-дослідної роботи здобувачів	5
9	Тема 2.5.- 2.6. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії	5
	Разом	46

9. Індивідуальні завдання (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

10.Форми і методи навчання

Вивчення дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» передбачає проведення лекційних та семінарських занять, а також самостійну та індивідуальну роботу слухачів. У процесі організації навчальних та семінарських занять можуть застосовуватися активні методи: дискусія, круглий стіл, тематична зустріч, ділова гра, розв'язання ситуаційних задач, виїзні заняття, метод евристичних питань та метод евристичних асоціацій тощо.

11. Методи контролю

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському та практичному занятті методом опитування та письмового тестового контролю. У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують дві модульні контрольні роботи. Підсумкова форма контролю - іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Модульна контрольна робота 1	25	100

T.1.1	T.1.2	T.1.3	T.1.4	T.1.5 -1.6	T.T.1.1 -1.6		
4	4	4	4	8	15		
Змістовий модуль 2					Модульна контрольна робота 2		
T.2.1	T.2.2	T. 2.3-2.4	T.2.5- 2.6		T.2.1- 2.6		
4	4	4	9		15		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-764	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, залік)

Модуль 1.

1. Наукова діяльність. Види наукової діяльності.
2. Історичні етапи науки.
3. Наука XX і XXI століття: характерні особливості.
4. Види та ознаки наукового дослідження.
5. Теоретичні та методологічні принципи науки.
6. Наукова ідея, науковий принцип. Наукові поняття та гіпотези.
7. Методологія наукового дослідження.
8. Фундаментальні наукові дослідження.
9. Прикладні наукові дослідження.
10. Загальнонаукові методи дослідження.
11. Організація наукової діяльності в Україні.
12. Застосування дедуктивного та індуктивного методів.
13. Метод системного аналізу.
14. Процеси наукового дослідження. Загальна характеристика.

15. Формулювання теми та постановка проблеми наукового дослідження.
16. Методологія теоретичних досліджень.
17. Наукова інформація та способи її пошуку.
18. Поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
19. Пошук інформації, його етапи.
20. Електронні засоби пошуку інформації.
21. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.
22. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Модуль 2.

1. Загальні відомості про теоретичні дослідження.
2. Експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту.
3. Вимоги щодо проведення статистичних спостережень.
4. Загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання.
5. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.
6. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.
7. Наукова монографія.
8. Наукова стаття та її структурні елементи.
9. Тези наукової доповіді. Правила їх написання.
10. Правила оформлення публікацій.
11. Загальна схема дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.
12. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
13. Вимоги до автореферату дисертації.
14. Порядок захисту дисертації.
15. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України.

13.2. Плани семінарських та практичних занять

Плани семінарських та практичних занять наведені у додатку 1 до цієї програми.

13.3. Завдання для самостійної роботи слухачів

Завдання для самостійної роботи слухачів наведені у додатку 2 до цієї програми.

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку 3 до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку 4 до цієї програми.

14. Рекомендована література

Базова

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.

2. Дороніна М. С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади) : навч. посібн. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. 120 с.
3. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. К. : Кондор, 2003. 192 с.
4. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів : Світ, 2001. 416 с.
5. Пономаренко В. С. Аналіз даних у дослідження соціально-економічних систем. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. 432 с.
6. Пушкарь А. И. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности" : учебн. пособ. Х. : Изд. ИНЖЕК, 2006. 289 с.

5. Інформаційні ресурси

1. <http://www.social.org.ua>.
2. <http://www.dnop.kiev.ua>.
3. <http://uig.com.ua/>.

Розробник:

професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор біологічних наук, професор

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

ДОДАТОК 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в
особливих умовах»

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор біологічних наук,
професор

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

“ ___ ”

2020 р.

Харків, 2020

МОДУЛЬ № 1. **Теоретичні основи науки та наукової діяльності**

Змістовний модуль 1.

Тема 1.1. Наука та наукові дослідження (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про сучасний етап розвитку науки; виробити навички самостійної роботи з науковими джерелами.

План:

1. Основні закономірності розвитку науки. Класифікація наук.
2. Загальні поняття про наукову діяльність.
3. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 6.

Тема 1.2. Основні принципи науки та наукового пізнання (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про основні принципів науки і наукового пізнання; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Класифікація принципів науки і наукового пізнання.
2. Специфіка наукового пізнання.
3. Поняття наукового мислення та наукового знання.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати:

Література:

1; 3; 6.

Тема 1.3. Наукове дослідження та методика його виконання в межах психології діяльності в особливих умовах (практ. заняття 2 год).

Мета: поглибити знання докторів філософії про види, характеристики, рівні наукового дослідження; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Об'єкт і предмет наукового пізнання.
2. Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи.
3. Характеристика методів наукового пізнання.
4. Емпіричне пізнання: поняття, роль і завдання.
5. Теоретичне пізнання: поняття, роль і завдання.

Література:

1; 2; 6.

Тема 1.4. Організація наукового дослідження та оцінка його ефективності (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно організації наукового дослідження; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Специфіка наукового і повсякденного пізнання.
2. Проблематика наукових досліджень.
3. Науково-дослідна діяльність здобувачів.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2;3;4;5.

Тема 1.5. -1.6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень (практ. заняття 4 год).

Мета: поглибити знання слухачів про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень; виробити навички самостійної роботи з науковими текстами.

План:

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі.
3. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 3; 4; 5.

МОДУЛЬ № 2.

Організація діяльності в екстремальних ситуаціях

Змістовний модуль 2.

Тема 2.1. Методика теоретичних і експериментальних досліджень_ (практ. заняття 2 год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання та загальні відомості про теоретичні дослідження; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Особливості теоретичних досліджень.
2. Експеримент як засіб отримання нових знань.
3. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту.
4. Вимоги щодо проведення статистичних спостережень.

Література:

1; 2;3;4; 6.

Тема 2.2. Загальні відомості про теоретичні дослідження (практ. 2год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно методів математичного моделювання; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Класифікація методів математичного моделювання.
2. Основні постулати моделювання. Співвідношення між моделлю та системою.
3. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати

Література:

1; 2; 5; 6.

Тема 2.3.-2.4. Організація науково-дослідної роботи здобувачів (практ. заняття 4год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно науково-дослідної роботи здобувачів; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Загальні відомості про науково-дослідну роботу здобувачів.
2. Організація підготовки кваліфікаційної роботи.

3. Етапи процесу наукового дослідження та підготовка оформлення кваліфікаційної роботи.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 5; 6.

Тема 2.5.-2.6 Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії (практ. заняття 4год).

Мета: розширити теоретичні та практичні знання стосовно представлення результатів наукових досліджень; виробити навички професійної роботи.

План:

1. Складання звітів про науково-дослідні роботи і публікація їх результатів.
2. Складання і подання заявки на винахід.
3. Впровадження завершених науково-дослідних робіт.

Завдання для самостійної роботи:

Реферати.

Література:

1; 2; 5; 6.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Методичні вказівки і тематика контрольних робіт
з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології
діяльності в особливих умовах»**

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор біологічних наук,
професор
Ліна ПЕРЕЛИГІНА
“ ___ ”

2020 р.

А. Основні положення виконання контрольних робіт

Контрольні роботи №1 та №2 з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах» включають письмове розкриття змісту одного з вказаних 10 варіантів теоретичних питань, письмові відповіді на один з приведених варіантів. Для кожного слухача варіант вирішення контрольної роботи встановлюється викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Контрольна робота оформляється таким чином:

1) контрольна робота пишеться слухачем "від руки" акуратною ручкою на листах формату А4 на російській або українській мові;

2) листи роботи нумеруються, скріпляються і кожен підписується;

3) кількість листів контрольної роботи не обмежується;

4) титульний лист оформляється таким чином (дивися приклад).

Принципи оцінок викладачем контрольних робіт студентів наступні:

1) відмінно – слухач повністю і якісно розкрив зміст першого питання, дав правильні відповіді на всі питання тесту і правильно вирішив завдання);

2) добре – слухач не повністю, але якісно розкрив зміст першого питання, або помилився один раз у відповідях на питання тесту, або зробив незначну помилку при рішенні задачі;

3) задовільно – слухач не повністю і не якісно розкрив зміст першого питання, і/або помилився кілька разів у відповідях на питання тесту, і/або неправильно вирішив задачу;

4) не задовільно – слухач не відповів на перше питання, і/або не відповів на питання тесту, і/або не вирішив задачу.

Б. Титульний лист контрольної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

Контрольна робота № ____
з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології
діяльності в особливих умовах»
Варіант – ____

Виконана слухачем
групи _____

підпис
« ____ » _____ 2020

Відмітка: _____

Перевірив

підпис
« ____ » _____ 2020

Харків, 2020

В. Теоретичні питання

Контрольна робота 1

Варіант 1.

1. Проаналізувати види та ознаки наукового дослідження.
2. Охарактеризуйте особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.

Варіант 2.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.

Варіант 3.

1. Охарактеризуйте історичні етапи науки. Наука XX і XXI століття: характерні особливості.
2. Охарактеризувати особливості пошуку інформації, його етапи. Електронні засоби пошуку інформації.

Варіант 4.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Охарактеризувати метод системного аналізу дослідження.

Варіант 5.

1. Проаналізувати фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.

Варіант 6.

1. Проаналізувати процеси наукового дослідження. Дати загальну характеристику.
2. Охарактеризуйте поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.

Варіант 7.

1. Охарактеризуйте та дайте визначення - наукова ідея, науковий принцип. Наукові поняття та гіпотези.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.

Варіант 8.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.

Варіант 9.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.

Варіант 10.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.

Контрольна робота 2

Варіант 1.

1. Проаналізувати експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту.
2. Охарактеризувати порядок захисту дисертації .

Варіант 2.

1. Проаналізувати загальні відомості про теоретичні дослідження.
2. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.

Варіант 3.

1. Проаналізувати вимоги щодо проведення статистичних спостережень.
2. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України.

Варіант 4.

1. Загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання.
2. Охарактеризувати вимоги до автореферату дисертації.

Варіант 5.

1. Проаналізувати експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту.
2. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.

Варіант 6.

1. Визначити загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання.
2. Наукова стаття та її структурні елементи.

Варіант 7.

1. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.
2. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України.

Варіант 8.

1. Проаналізувати вимоги щодо проведення статистичних спостережень.
2. Охарактеризувати вимоги тези наукової доповіді. Правила їх написання.

Варіант 9.

1. Проаналізувати класифікацію моделей. Вимоги до моделей.
2. Охарактеризувати основні поняття, функції та основні види наукової публікації.

Варіант 10.

1. Охарактеризувати експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту.
2. Визначити загальну схему дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Матеріали до самостійної роботи

з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах»

Укладач:
професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор біологічних наук,
професор
Ліна ПЕРЕЛИГІНА
“ ___ ” 2020 р.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота. Вона вчить фахівців з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності фахівців спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи фахівець повинен засвоїти наступні основні уміння:

1. самостійний пошук інформації з заданої теми;
2. добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
3. аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
4. узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
5. логічне і послідовне розкриття теми;
6. узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
7. стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
8. грамотна побудова наукового тексту;
9. правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи фахівця викладачем.

Перший етап діяльності фахівця при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи фахівців є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та перепереверку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Велике значення для успішної учбової діяльності фахівців має планування самостійної роботи у часі та уміння

організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Питання до самостійної роботи

1. Охарактеризуйте науку як особливий вид людської діяльності.
2. Назвіть історичні етапи розвитку науки та розкрийте особливості кожного з них. Проаналізуйте функції науки в сучасних умовах.
3. Назвіть основні якості науковця.
4. Назвіть етичні підходи до розв'язання наукових проблем
5. Подайте основні ознаки науки майбутнього.
6. Що таке пізнання? Охарактеризуйте основні форми наукового пізнання.
7. Що таке знання, які його способи класифікації?
8. Що є істина? Дайте основні характеристики істини.
9. Порівняйте зміст понять «метод», «методика», «методологія».
10. Дайте загальну характеристику основних принципів та підходів загальнонаукової методології.
11. У чому суть загальнологічних методів?
12. Що таке ідеальні та матеріальні моделі як засоби пізнання?
13. Розкрийте зміст і структуру конкретнонаукової методології.
14. Наукові ступені і вчені звання. Наукометричні бази. Наукові медалі і премії.

Контрольні питання для самостійної підготовки слухачів

1. У чому полягає процес наукового пізнання?
2. Якими ознаками характеризується наукова діяльність?
3. Дайте визначення наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону.
4. Сформулюйте види, функції та предмет наукової діяльності
5. Що таке суб'єкт та предмет наукової діяльності.
6. Назвіть види оформлення результатів наукової діяльності.
7. Структурна організація наукової діяльності в Україні.
8. Назвіть основні принципи науки і наукового пізнання.
9. У чому полягає сутність принципів "здорового глузду"?
10. У чому полягає сутність принципів діалектичного пізнання?
11. Дайте характеристику фундаментальним науковим дослідженням.
12. Дайте характеристику прикладним науковим дослідженням.
13. Охарактеризуйте теоретичне пізнання.
14. Охарактеризуйте загальнологічні методи пізнання.

Список літератури для самостійної роботи

Базова

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Дороніна М. С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади) : навч. посібн. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. 120 с.
3. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. К. : Кондор, 2003. 192 с.
4. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів : Світ, 2001. 416 с.
5. Пономаренко В. С. Аналіз даних у дослідження соціально-економічних систем. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. 432 с.
6. Пушкарь А. И. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности" : учебн. пособ. Х. : Изд. ИНЖЕК, 2006. 289 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.social.org.ua>.
2. <http://www.dnop.kiev.ua>.
3. <http://uig.com.ua/>.

**ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (З/В)
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1,2.**

Варіант 1.

1. Проаналізувати види та ознаки наукового дослідження.
2. Охарактеризуйте особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.
3. Охарактеризувати порядок захисту дисертації.

Варіант 2.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.
3. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.

Варіант 3.

1. Охарактеризуйте історичні етапи науки. Наука XX і XXI століття: характерні особливості.
2. Охарактеризувати особливості пошуку інформації, його етапи. Електронні засоби пошуку інформації.
3. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України.

Варіант 4.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Охарактеризувати метод системного аналізу дослідження.
3. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.

Варіант 5.

1. Проаналізувати фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.
3. Наукова стаття та її структурні елементи.

Варіант 6.

1. Проаналізувати процеси наукового дослідження. Дати загальну характеристику.
2. Охарактеризуйте поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
3. Охарактеризувати вимоги до автореферату дисертації.

Варіант 7.

1. Охарактеризуйте та дайте визначення - наукова ідея, науковий принцип. Наукові поняття та гіпотези.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.
3. Охарактеризувати вимоги тези наукової доповіді. Правила їх написання.

Варіант 8.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.
3. Охарактеризувати основні поняття, функції та основні види наукової публікації.

Варіант 9.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.
3. Охарактеризувати пошук, накопичення та обробка наукової інформації.

Варіант 10.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.
3. Визначити загальну схему дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Теорія та методологія досліджень в межах психології діяльності в особливих умовах»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Доктор філософії»
у галузі знань 0.5 «Соціальні та поведінкові науки»

Укладач:

професор кафедри психології діяльності
в особливих умовах,
доктор біологічних наук,
Ліна ПЕРЕЛИГІНА

Харків, 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета курсу: формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, на етапах своїх досліджень, а також здобуття базових знань з методології, методики та організації наукової діяльності для забезпечення їхньої професійної підготовки у якості науковців.

Контроль за вивченням навчального курсу здійснюється шляхом оцінювання участі слухачів у практичних заняттях, а також за результатами письмового й усного опитування, задачі модулів.

Метою контрольних завдань дисципліни є перевірка оволодіння слухачами системою знань про психологічні особливості різних форм та методів навчання (навчання як викладання; навчання як стимулювання пізнавальних потреб та інтересів, навчання як організація пізнавальної діяльності, як формування пізнавальної активності та самостійності; навчання як організація проблемного, програмованого, розвиваючого та інших видів і типів навчання); про залежність якості засвоєння навчального матеріалу від вибору форм, методів та засобів навчання; про підготовку викладача до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, про структуру навчального матеріалу тощо.

Контрольні завдання можуть проводитися як письмово та за усною формою. Тривалість виконання контрольної роботи - 2 академічних години. Роботи виконуються у присутності викладача. Оцінки по роботі виставляються викладачем протягом тижня, наступної за днем виконання роботи.

Критерії оцінювання

Оцінки, які можуть отримати слухачі під час та після закінчення вивчення курсу визначаються наступними критеріями:

Незадовільно (X) - (дуже низький рівень) - виставляється з обов'язковим повторним вивченням курсу. Курсант (студент, слухач) не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал: підсумкові модулі написані на негативні оцінки, індивідуальні завдання та програма курсу не виконані.

Незадовільно (FX) - (низький рівень) - ставиться з можливістю повторного складання. Курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються ним окремими словами чи реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу. Але він спроможний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перескладання.

Задовільно (E) (слабкий рівень) - виставляється, якщо курсант (студент, слухач) виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; зробив значну кількість помилок при написанні модульних контрольних робіт та усних відповідях на заняттях тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно (D) (середній рівень) - курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, може виявляти знання та розуміння основних положень, на елементарному рівні може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати, робити висновки.

Добре (C) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) виявив загалом добрі знання навчального матеріалу під час виконання тестових завдань та усних відповідей на заняттях, але припустився низки суттєвих помилок; показав систематичний характер знань із дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Добре (B) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних закономірностей; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи на підтвердження певних думок.

Відмінно (A) (високий рівень) - курсант (студент, слухач) вільно володіє обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, застосовує його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

Варіант 1.

1. Проаналізувати види та ознаки наукового дослідження.
2. Охарактеризуйте особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження.
3. Охарактеризувати порядок захисту дисертації.

Варіант 2.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.
3. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.

Варіант 3.

1. Охарактеризуйте історичні етапи науки. Наука XX і XXI століття: характерні особливості.
2. Охарактеризувати особливості пошуку інформації, його етапи. Електронні засоби пошуку інформації.
3. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України.

Варіант 4.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Охарактеризувати метод системного аналізу дослідження.
3. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.

Варіант 5.

1. Проаналізувати фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.
3. Наукова стаття та її структурні елементи.

Варіант 6.

1. Проаналізувати процеси наукового дослідження. Дати загальну характеристику.
2. Охарактеризуйте поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
3. Охарактеризувати вимоги до автореферату дисертації.

Варіант 7.

1. Охарактеризуйте та дайте визначення - наукова ідея, науковий принцип. Наукові поняття та гіпотези.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.
3. Охарактеризувати вимоги тези наукової доповіді. Правила їх написання.

Варіант 8.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризувати особливості методологію теоретичних досліджень.
3. Охарактеризувати основні поняття, функції та основні види наукової публікації.

Варіант 9.

1. Проаналізувати теоретичні та методологічні принципи науки.
2. Проаналізувати особливості роботи зі спеціальною літературою.
3. Охарактеризувати пошук, накопичення та обробка наукової інформації.

Варіант 10.

1. Охарактеризуйте особливості та види наукової діяльності.
2. Охарактеризуйте загальнонаукові методи дослідження.
3. Визначити загальну схему дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.